

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) bőv. a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egy évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Fél évre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyen számi ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilvántári czikkok:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Közüktatásügyünk.

A képviselőház farsangi szünete pár napra megszakította a közoktatásügyi költségvetés tárgyalását.

Meleg érdeklődéssel kísérjük a tárgyalások folyamatát, noha az eddigi vita nem mutat fel olyan momentumokat, a melyekből egy magasabb színvonalon álló discussió reményét lehetne merítenünk.

Pedig a közoktatásügyi költségvetéssel összefüggő kérdések megvitatásához szükséges hangulat a multhoz képest lényegesen és előnyösen megváltozott a t. házban. Értjük ez alatt azt, hogy a valláspolitikai kérdések, a melyek évek hosszú során absorbeáltak a kultusz-tárcza tárgyalásai rendjén az érdeklődést, ez évben szerencsésen háttérbe szorultak a szoros értelemben vett közoktatásügyi kérdések mögött.

E változás természetesen consequenciája annak a kimerülésnek, mely a felzaklatott szenvedélyek harcává vált egyházpolitikai viták után bekövetkezett mely mint oázis után az afrikai sivatag vándora, úgy tekint a magukban igazolom anyagát nem rejtő közoktatásügyi kérdésekre.

Csodálatos tehát, hogy az a képviselőház, mely közel három héten és több, mint 20 szónoklat által foglalkozott a földmívelésügyi költségvetéssel, a közoktatásügyi kérdésekkel szemben reducálta érdeklődése mértékét.

Vajjon ezzel kívánja-e igazolni Groisz Gusztáv állítását, hogy a XIX. évszáz az anyagiság korszaka?

De hisz, ha úgy lenne, sem volna helyen megfigyelni arról a bő tapasztalatok hosszú sora által igazolt axiomáról, hogy a közoktatásra fordított áldozat dusan kamatoz.

Ahoz azonban, hogy a dus kamatok hasznait láthassuk, első sorban öntudatos közoktatásügyi politikára volna szükségünk.

Ez az azonban, mit mindeddig nélkülözött közoktatásunk. Egyszer megvolt a kedv az intensív tevékenység munkájára, de hiányzott a bátorság, mely kikövetelte felülte volna a szükséges eszközöket. Majd minden munkakedv és tettvágy beleveszett az ingatag elhatározás és vezetésösszevisszaságainak egymást keresztező utvesztőibe. És midőn eljött az idő, melyben már-már harmoniába olvadt egybe a vezetés komolysága, a közérdeklődés szelleme és a megkívánt eszközök mennyisége, jött egy meztársaság külső áramlat, mely megakasztotta az ekkép kiérleltnek maradt intensív munkásság szélesebb körű alkotásait, elszibbasztotta az érdeklődést és conflictusba került a siker tényezőit.

Egy maradt csak a helyzet mindegyik változásai között állandó és változatlan: az a bizalom, melylyel az uralkodó párt a legellenlétesebb irányú kultuszpolitika vezetőinek egyenlő lelkesedéssel áldozott.

Eötvös fellengző idealismusa, Pauler egyoldalú doctrinarismusa, Trefort ideges kapkodása egyenlően megkapták a helyeslés sanctióját a többségtől, mely később csak oly tömörséggel és egységgel üdvözölte a Csáky Albin gr. közoktatásügyi politikájának irányelveit, mint a nemokára ezeket eltemető egyházpolitikai actio radicalis jelszavait.

A többségre való tekintet tehát nem aggaszthatja Wlassits Gyulát sem kezdeményezései kiépítésére irányuló actiójában. És nem aggaszthatja a budget beszédekben kifejezésre jutó nézetek divergenája sem. Hisz a szabadelvűpárt mindig híres volt arról, hogy Noé bárkájára emlékeztető patriarchalisással egyeztetni össze kebelében a legellenlétesebb álláspontok repraesentansait.

Most sem csodálkozunk tehát azon,

ha Groisz Gusztáv pl. a nemzetiségi törvény revisióját sürgeti, míg Szerb György, Ivanovits, Vuja Péter és más szabadelvűek ebben a törvényben találják meg a különböző fajok és nemzetiségek együttélésének legnevezetesebb feltételeit.

És nem átközzünk meg azon sem, ha ugyanaz a képviselő ur az erdélyi viszonyokra való tekintettel a nemzetiségi gymnasiumok lehető gyors tempóban keresztül viendő államosítását proclamálja míg a vele egy pad sorban ülő Ciocan, Schwicker és Trausehanfels urak egészen másban látják a „specialis erdélyi viszonyok természetének követelményeit”.

A szabadelvűpárt kultuszpolitikájáról tehát ezuttal is oly kevésbé beszélhetünk, mint az előtt.

Legfeljebb érintenünk lehet tehát egy nehányat azokból a momentumokból, a melyeket Rátkai, Groisz és Wlassits beszédei tartalmaznak.

Rátkai a közoktatásügy összes kérdéseire kiterjeszkedő jeles beszédében hű képét, igaz kritikáját adta közoktatásügyünk egész rendszerének és lelkes egyszerűséggel, alapos tapasztalatokra valló gyakorlatias közfelfogással jelölte meg a jövő feladatait.

Különösen, igazak és meghallgatásra méltók a népiszkolák fontosságáról és tanügyi felügyelet hiányairól tett megjegyzései.

Az előbb jelzett kérdésben a népiszkolai törvény kilátásba helyezett revisiójának napirendre kerültek nem lehet szemelt hunyni arra a szomorú csodra, a melyet az 1868. évi törvény egyik legnemesebb, hogy úgy mondjuk legeszményibb alkotása, a k ö z s é g i s k o l a volt kénytelen a mostoha viszonyok nyomasztó sulya alatt bejelenteni. Ez az intézmény a nagy gondolkodó Eötvösnek a nép oktatására, az önkormányzati elvnek a tanügy keretében lehető érvényesítésére alapított gondolatát volt hivatva megvalósítani. Sajnálattal kell bevallanunk, hogy ez az ép oly szép, mint következményeiben hatalmas gondolat az eddigiekben nem érvényesülhetett s a közfelfogás decadentiájának és a saját existenciális nyomorúságaikkal való küzdés keserves osztályrészére utalt községek szegénységének áldozatul esett.

A tanügyi felügyelet kérdésében helyesen utalt Rátkai arra, hogy a tanfelügyelők működését a fizetések még fennálló miseriai, kapcsolatosan a hatáskör szabályozatlanságával eredményekben szegénységre teszik. Hozzá tehetne volna még mint az eredménytelenség előállításának további tényezőjét a bürokratikus teendők felhalmozását és az állás tekintélyének rovására eső különböző experimentatiókat. A multban a kinevezések rendszere esett e tekintetben többé-kevésbé jogos kifogás alá s ha e részben valamennyire javult is a helyzet, a tanfelügyelők egy részének a díjazásokba sorozásánál történt lefokozása, kinevezésüknek az Eötvös követte gyakorlatról és állásuk természetétől eltérő alakban: csupán miniszteri decretummal végbemenő processusa sokban hozzájárult annak a nymbusznak elhomályosításához, a mit pedig ez állásnak sok nevezetes szempont követel.

Groisz Gusztáv beszédének a nemzetiségi kérdésre vonatkozó fejtegetéseit nem kívánjuk méltatni. Lapunk részben elfoglalt álláspontja Bartha Miklós cikkeiből eléggé ismeretes. E sorok írójának egyéni nézete pedig ez uttál nem nyerhet bővebb kifejtést.

A felekezeti középoktatás államosításának követelése azonban, melylyel kormánypárti beszédében először találunk ily határozott alakban, megérdemli a méltatást. Egyelőre azonban azt hisszük, Groisz követelése szerény pium desiderum marad. Különben is nem áll, hogy a felekezeti középiskolák

általagos színvonala súlyos, avagy csak az államiakkal szemben is felette elmaradt volna, sőt ha van a középiskolai törvénynek számos, didacticus szempontból lényeges fogyatkozása: azt éppen az a hatás ellensúlyozza valamennyire, a mit e törvény versenyre ösztönző intézkedései által az iskola fenntartókra általában gyakorolt.

A mi itt tényleg, mint komoly baj szerepet, az a középiskolák állami felügyeletének, ellenőrzésének főleg a nem magyar ajkúak egyházai által fenntartott iskolákban tapasztalható hiánysága, lazasága. De itt ismét kormányzatunknak arra a nagy hibájára kell reá jönnünk, melyet az egyének megválasztásán állapított nyomon tartás talunk. Az erdélyi u. n. nemzeti középiskolák Groisz által constatált hibái is, legalább részben erre mutatnak.

Mert bizony azt a hangzatos nemzeti irányzatot a középoktatásban sem a bürokrácia merev szigora, sem az érzés cosmopolitizmusa nem fogják megvalósítani.

Beszéde további részében Groisz a nagy vidéki emporiumok emelésének fontosságát hangsúlyozza. Ugy találjuk, hogy itt szem elől tévesztette a vidéki városoknak a fekvés és a helyzet szerinti különböző hivatását. Igenis szükséges a magyar vidékek gócpontjait is gazdaságilag megerősíteni, de a nemzeti kultúra nem tartalmának elevenítő hatását a nem magyar ajkúak által lakott vidékek központjaiba kell bevitelnünk. Hibás politika az, a mely a magyarság erősítése czimén a nemzeti szellem összes előseit kivonja az idegen ajkúak városaiból és az állami támogatás teljes készletét a magyar vidékekre koncentrálja. Ezt meg kell gondolnia a törvényhozásnak mielőtt a harmadik egyetem ma még idő előtti kérdésében határozna. Szegeden aligha tölti be egy ily kulturális intézmény azt a hivatást, a mely pl. Pozsonyban, az ottani magyar társadalom szellemi tartalmának gyarapításában, a magyar kultúra terjesztésében és éles ellentétnek a tudomány és társadalmi érintkezés területén való elsimitásában reá várakozik.

E részben elég reámutatunk az erdélyi közönség előtt Nagyszebenre, a mely azóta lett a nemzetiségi agitáció gyupontjává s azóta képvisel magyar földön egy érzelm világában, törekvéseiben és társadalmában teljesen idegen sphaerét, mióta a magyar állam feladta ott azokat a bástyákat, melyeket az állameszme szempontjából egy pár magyar állami intézmény képviselt.

Wlassits beszéde az ígéretek tárháza volt. Valóságos kincses bányája, mely azonban még csak sejteti tartalmát, de a kiaknázásra jó ideig nem nyújt lehetőséget.

Jellemző különben az állami consolidatio létesítésével dicsekvő többség eddig követett irányára, hogy az állami élet rendjének alapfeltételét képező kérdések még mindig az ígéretek ködös homályában lebegnek szemünk előtt. És sajnos, hogy számos, igen jelentékeny kérdés, mint az egyetemi vizsgarend és rendtartás reformja, a felsőbb oktatásban az ifjúság jellemképzésének fokozottabb felölélése, a színművészet ügyének a kultusz-tárcza ügyei közzé leendő áthelyezése, a foglalkozási ágak, felfogások, életmódok és szokások által ma annyira felé tagozott iskoláztatás s főleg a női és alsó középoktatás egysegítése, nincs az ígéretek között.

Dr.

A krétai zendülés.

Kánaea, febr. 28.

A Havas-ügynökség jelenti, hogy Herakleion előtt **újabb harc volt** a törökök és a Koraska kapitány vezény-

lete alatt álló felkelők között. A keresztényeket visszaverték. A törökök megtartották állásaikat. Malaxoban Trikalária fölött a keresztények a törököket körülférték; utóbbiaknak több nap óta nincs élelmiszerök. Kánaéból a törökök nizamokkal mentek oda, hogy a körülzártakat élelemmel ellássák. Összeütközés történt, melynél több török és nizam elesett. A sudai öbölben horgonyzó török fregatt két ágyulövést tett a felkelőkre; azonban az idegen hajók parancsnokainak rendeletére a tüzelést a fregatt beszüntette. Az élelmiszereket vívó törökök kénytelenek voltak visszafordulni. Az ostromlók és ostromoltak közötti harc tovább folyik, Trikalária és Marokaro községeket basibozukok felgyújtották.

Kánaea, márcz. 2.

Egy órányira Kánaétól reggeli hat óra óta áll a harc görögök és basibozukok között. Nerokura és Trikalária községek **lángban** állanak. A török sebesülteket Kánaeba szállítják. Egy görög csapat a szomszédos községek védelmére ment.

Görögország akciója.

Athén, márcz. 2.

Az 1890—91-ik évi tartalékosok behívására vonatkozó királyi dekretumot kihirdették. A kamara tegnap nem tartott ülést. Az ellenzék teljes gyűlést tartott és elhatározta, hogy a királyhoz tiltakozást intéz, a melyben kijelenti, hogy tekintve a parlament sztrájkot, a koronának joga van egy cselekedni, — hogy az alkotmánynak tiszteletet szerezzen. Ellenkező esetben az ellenzék a helyzet miatt teljessé tenni nem lehet. Ezt a tiltakozást valamennyi ellenzéki vezér, Karapanos kivételével, aláírta és este három képviselő adta át a királynak.

A hatalmak megegyezése.

Róma márcz. 2.

A Stefáni-ügynökség jeienti Londonból: A konstantinápolyi nagykövetek és az athéni követek immár megegyezésre jutottak a török és a görög kormányak átnyújtandó együttes jegyzékre nézve. Valószínűleg holnap nyújtják át a jegyzékeket. Megerősítik azt, hogy az Athénben átnyújtandó jegyzék **Görögországnak négy napi határidőt** ad hajórajának és csapatainak Krétából való kivonására.

A Bánffy család póre.

N-Váradról írják:

Nagyfontosságú per fekszik ítélet alatt a nagy várad kir. törvényszék előtt, melynek egyik czélja a nagyvárad gör. kath. püspökség birtokából elfoglalt 28,000 hold erdőség visszavétele, a másik Magyarország s Erdély határainak megállapítása. A pert Pável Mihály g. kath. püspök indította Bánffy György gr. s társai ellen az elfoglalt terület visszaadásáért.

Az érdekes foglalkás története a periratok szerint a következő:

Bánffy György gróf s társai bánffy-hunyadi földbirtokok 1874. év előtt, — mint Pável Mihály püspök előadja — a határvonal rendezetlensége folytán rövid időt elfoglalták a gör. sz. kath. püspökségnek Magyarországon s Erdély határain fekvő kisebbségi szeszicai erdőiből 28,000 hold erdőseget, s azt használatba vették. Oltyán János, nagyvárad püspöknek tudomására jutott a dolog, s 1874-ben határvizitást tartottak, melyre a bíróság, továbbá Kolozs megye főispánja s Bihar megye alispánja kiszállottak, de a határvonalat nem tudták megállapítani. Az ügy ekkor elaludt.

Időközben Bánffy György s társai 19,000 hold erdőseget kiirtottak s a kikerült fát eladták. A folytonos írtás végre felkeltette Pável Mihály püspök figyelmét, 1897. évben megindította nagyszabású pert a foglaltak ellen 28,000 hold erdőség visszaadásá s 19,000 hold erdőség kiirtásából származó kárakért, annak összevéve mintegy 3.000.000 forintot tesz.

A bíróság első sorban kutatta a hiteles adatokat, melyek Magyarországon s Erdély közötti határ megállapítására vonatkoznak s itt azon meglepő felfedezésre jutott, hogy az Erdély felől — a két birtokost határárt képező határvonal egy térképen sine megállapítva bizonyoz részen, másrészt a Magyarországi térképek határvonala előtt a Kolozs-

várott feltalálható térképek határvonalaitól. Száz ívekre terjedő perbeszéd után végre megtartotta a bíróság a határozatát, melynél az érdekeltek jelenlétében megállapította, hogy Kissabennél a Szebestak képi az elválasztó vonalat — azontúl a határ nem állapítható meg.

Ez volt oka a foglalkásnak is a melynél megtörténhetett, hogy évtizedeken írtották az erdőket — a nélkül, hogy valaki észrevette — vagy törődött volna vele.

Újabb periratások után, melynél a foglalkó jóhiszeműsüggel s azzal védekeznek, hogy az erdőseget éppen a határjelzése folytán foglalták el, — egy érdekes adat került a bíróság elé A t. i. hogy a kataszteri helyszínelés alkalmával úgy Bánffy György gróf s társai, — mint a görög szer. kath. püspökség saját nevére tevékenykedtek az erdőseget, s fizetik mindketten az adót, mint tulajdonosok.

A letartott 29,000 hold erdőség fáiért való kárpótás ügyében a bíróság közigazgatási uton való eljárásra utasította a feleket. Egy kis illetékességi vita is volt a kolozsvári s nagyvárad törvényszék között, — mire azon indokokból, hogy a vitás erdő-részlet Biharvármegye területén fekszik — bár hovatartozósága kérdéses, — nagyvárad kir. törvényszék illetékességét mondotta ki a királyi kuria.

Ezen perben, mely elé az ország jogszabályi feszült érdeklődésével néznek, a kir. törvényszék legközelebbi ülésében ítélt. A per előadójára a nagyvárad kir. törvényszék egyik legképzettebb, vasszorgalmu tagja: Mihályházy Kálmán törvényszéki bíró, ki a száz ívekre terjedő pert rövid idő alatt ítélet alá hozta.

Gróf Apponyi esküvője.

Bécs, márcz. 1.

Az esküvő ma délelőtt tizenkettőfél órakor ment végbe a Dietrichstein palotának kápolnájában átalakított és virággal gazdagon díszített nagytermében. Eredetileg csak negyven meghívóra számítottak, de a két család nagyak összekötöttései következtében a meghívások száma száznegyvenre szaporodott föl, úgy, hogy a kápolnájában átalakított termen kívül még két szomszédos terem is meg kellett nyitni erre az alkalomra.

A főlvonulás, a mely nagyon díszes volt, már jóval tizenegy óra előtt kezdődött. Ott voltak: Lajos Viktor királyi herceg, Goltshovszki gróf külügyminiszter nejevel, Nigra gróf olasz, Eulenburg gróf német, Kapnist gróf orosz, Hoyos marquis spanyol, sir Horace Rumbold angol nagykövét nejeikkel, Lichnovszky Károly herceg német nagykövetségi tanácsos, Milbank angol nagykövetségi elsőtitkár, Kielmannsegg gróf alsóausztriai helytartó, Lichtenstein Rudolf herceg első főudvarmester, Bellegarde gróf a királyné főudvarmestere, Montenuovo herceg Ötöd kir. hercegnek főudvarmestere, Abensperg-Traun gr. főkamara, Plener lovag nejevel, Metternich Pál herceg, Kállay Béni, Schönborn grófné, Szápáry László gróf, Szécheny Miklós gróf osztrályfőnök, Ozirák Béla gróf udvari főmarsal, Bellegarde gróf főszakácsmester, Windischgratz Alfréd herceg volt osztrák miniszterelnök, Ledebur gróf osztrák földmívelésügyi miniszter, Schönborn gróf volt osztrák igazságügyminiszter, Schönborn gróf kardinális, Chabron hercegnő, Colloredo Mannfeld, Croy, Fürstenberg, Hatzfeld, Lichtenstein, Starheimberg, Salm, Taxis, Trautmannsdorf hercegek nejeikkel, Bellegarde, Bos-Hunyady, Brunswick, Wenckheim, Colloredo Condohove, Cserny, Chotek, Creneville Zichy, Clam-Gallas, Deym, Draskovics, Erdődy, Esterházy, Fugger, Fünfkirchen, Festetics, Harrach, Hoyos, Harberstein, Kálnoky, Károlyi, Kielmannsegg, Kinszky, Larisch, Lanskoronski, Pallavicini, Pejacesovics, Potocki, Paar, Piassi, Sternberg, Seilern, Széchenyi, Tarucca, Thun, Tige, Wrince, Waldstein, Wurmbbrandt, Wilczek, Zichy grófok feleségestül.

Az esküvő tanúi voltak a menyasszony részéről hátyja, Dietrichstein Hugó herceg és nagybátyja, Mensdorff-Pouilly Artur gróf vezérőrnagy; Apponyi Albert gróf, részéről: Marsini gróf képviselőben sora, Apponyi Géza gróf és Frankenstein báró. Vőfélyek voltak: Mensdorff-Pouilly-Dietrichstein Albert gr., Apponyi Gyula és Károly grófok. Marsini gr. Nyozszolyóányok: két Khevenhüller gróf-kisszony, egy Apponyi comtesse és Frankenstein Leopoldina bárókisszony.

Az esketés szertartását Szmcresányi Pál szépezi püspök három skót pap segédletével végezte. A mátkapár hangosan mondta az igent.

Az esketés szertartása után következett a gratuláció; a legelső gratulálás volt Lajos Viktor királyi herceg, a ki aztán a melékterembe ment, a hol Szmcresányi püspöknek is gratulált.

Tegnap sok virágokról érkezett; néhány bokréta szalgjának feliratát itt közlöm: A

Jászberényi nők — Apponyi Albert gróf arájának. — Jászberény választói — Apponyi Albert gr. választottjának. — A zemplénme gyei nemzeti párt — hódoló tisztelettel. — Délmagyarországi párthívei, (a kik albumot is küldöttek). — A hunyadmegyei nemzeti párt hívei.

Ma délelőtt rengeteg sok távirat érkezett. Az új pár az esküvő után Weidlingba, a Dietrichstein hercegi család kastélyába utazott, a hol a mézes heteket fogja töltetni.

Nyílt levél L. D.-hez.

— A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara figyelmébe ajánlván. —

Miskolcz, febr. 25.

Azt írad egyik közlelbi leveledben, hogy „jó lenne egy cikkekkel fölkeresni a sepi-szentgyörgyi és marosvásárhelyi lapokat, hogy a nemskára kihirdetendő pályázatot minél több székely tanoncz vegye igénybe.”

Hja kedves barátom! azok a fiuk és szülők, kiknek pályázni kell, nem fogják sem az egyik, sem a másik hírlapból megtudhatni, mikor és hová forduljanak kérésükkel ezen ügyben, mert nem olvasnak hírlapot.

Ezeket a papok, tanítók, megyei és községi előjáróságok kell hogy fölvilágosítsák, s mivel ezek előtt már régen tudva van: megtehetik, ha akarják.

Ezekhez és m. vásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához szólni pár szót egy hozzá intézendő nyílt levélben csakugyan szükségesnek tartom, annál is inkább, mivel a nyáron a székelyföldről járvá tapasztaltam, hogy bizony ott nem sokat tud a nép arról, hogy minő uton módon igyekeznek kormány és társadalom lecsapolni azt az ő szilárd munkáradat a székelyföldről a tágasabb magyar hazába. Már pedig a m. vásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1896 évi jelentéséből olvasom, hogy illetékes helyeken minden lehető meg volt tette a végéből, hogy a nép értesüljön róla.

Nem szükséges hosszasan bizonyítgatnom azt, — hogy a székely nép pár évtized alatt hová jutott a megváltozott viszonyok következtében. Az ugynevezett „alföld” élel-kamrája bezárult előttük. — Az az ezer meg ezer csép és kasza, mely a székelység szegényebb osztályának telire biztos kenyeret adott régebben, ténitlen hever most a padlón. A gépek néhány nap alatt elvégzik a munkát.

Az udvarhelyi és csikmegyei munkások nem hordják most késő ősön és télen át haza kereményüket az alföldről; munkátlanul, munkánélkül jajaognak otthon, szomorúan nézik kenyérért sűrő gyermekeiket. Romániai és Amerikát emlegetik, míg a csép, tót és német munkások foglalják el erre felé a tért a gyárakban és magániparosok műhelyében. Erre felé kell tehát irányítani őket, bányákban, gyárakban, műhelyekben találnak erre felé helyet még, a politikai szükséglet tért foglaltatni velük itt; magyar munkást, magyar ipart kell teremteni, gondot fordítani a közgyűesség fejlesztésére is a népiszkolákban, a mint már két évtized előtt is hangoztattam a „Család és Iskola” hasábjain.

A mint a kamara múlt évi jelentéséből olvasom, az illető ipartestület és hatóságok közvetítésével gondoskodik ez a székely és csángó fiukról. Minő szép elv! De hát a valóságban mily kevés támogatásban részesül céljai elérésében itt ott az iparkamara! Elszállitattja az illető fiukat a kijelölt helyre, kiosztják egyes iparosokhoz, s itt vége is mindennek. Két szállítás után jött már Miskolczra. Itt-vtt látok belőlük udvarhelymegyei fiukat — néhány, mint halom vissza is szökött már, de felől, hogy a hiányos utazás miatt bedugul a levelező csatorna.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1897 március 2.

Megtalálta.

— Angol regény. —

A „GILLIAN” szerzőjétől.

Fordította: Amica.

III.

(Folytatás.)

(12)

— Helén, nem változtatnád meg ezt a véleményedet ha Wycherley Alan vissza jönne Angliába és ugyan azt a kérdést intézné hozzád, a mit az előbb én tettem? kérdé so kat jelentő hangon.

Most Helénen volt a sor, hogy zavarodottnak látsék. Megrettent, arcába tutott a vér, és éppen olyan hírtelen elsápadt. — Kétszer nyitotta ki az ajkait, hogy beszéljen, és kétszer látott, mintha a szavak nem akarnának jönni, és Ralf az egész idő alatt maliciozus mosolygással nézett rá. Végre megjött Helénnek hangja, de fátyolozott volt és nem hasonlított a szokott hangjához, és a szemében, a mint Ralfra fordította fejével, megjelent a haragos kifejezés volt.

— Mint tudsz te Wycherley Alanról? Kérdé. És miért kérdezted azt?

— Én többet tudok, mint a hogy te gondold. Tudom, hogy ez előtt három évvel, rögtön azután, hogy atyád megvette ezt a házat, Wycherley Alan a paplakban időzött, és hogy te és ő folytonosan együtt voltatok, választás Ralf hidegen. Tudom, hogy ámbár büszke volt az ősi nevére és családi fájára, kész lett volna tönkre ment vagyonát és régi otthonát a veled való házas-ság által vissza-

Ezért szeretném én az illetékes körök figyelmét föl hívni az észlelt hiányok elenyésztesítésére.

Egyik legnagyobb hiány az, hogy a székelyföldről elszakadt s azután sováró fiuk itt teljesen magukra vannak hagyatva, más emberek, más szokások, s bizony más erkölcsök között.

Nem találnak erkölcsi támogatást, elszigetelten élnek, az itteni laza erkölcsi munkás osztálynak guntyárgyul szolgálva sokszor. Ha legalább az iparostanoncz iskolába járatnának, hogy, mint rendes iparostanonczok elméletileg is tanulhatnának valamit; érintkezzenek magukhoz hasonló fiukkal, s így könnyebben feledezők az otthon! Nem tudom az az említett tanoncz szerződés hogyan szól, csak azt látom, hogy egyetlen székely fiu sem jár iskolába azok közül, a kik Miskolczra lettek kitelepítve, illetve itt magániparosoknál elhelyezve.

Visszagondolok gyermek éveimre, eszembe jut, hogy mint Udvarhelyszékről a m. vásárhelyi ref. gimnáziumba került gubacsnak székely fiu haza szökötem, nem is az első, de a harmadik évben, nem a tanulás elől, mert azt szerettem, am is bánásmód elől, mert a szorgalmas tanulókkal akkor sem bántak rosszul, hanem, hogy udvarhelyre vigyanak, a hol többen voltak falumból, pedig elég sok pajtásom volt a Küküllő, Nyárad és Marosmentéről, s még falumból is egy, de csak is egy, míg Udvarhelyen 11-en voltak, s ott nem csúfoltak volna gó b é n a k. Most is jól eső örömmel gondolok vissza a 40 év előtti időkre, minő jól esett egy-egy ismerős arc látása, egy-egy szelid biztató szó az én felől, minő jól esett, mennyire ragaszkodtam K. J. tanárukhhoz, mert ő is a n i v i d é k n k r ó l való volt, s érezte az ő jó szívének melegsét, hallatta biztató szavait.

Nem csak bus és vérből áll az ember. Az a szívnek nevezett hústömegeske csak érzelmot zár magába. Hasztalan adunk a nyomornak még oly bő táplálékot is, ha szívünk rokon érzelmot nem talál az új helyzetben, az elhagyottak után vágyik mindig. Kikkel össze volt fonva. Fiaid csak néhány hettől előbb került ide, mint én, jól tudod, hogy a meddig kezem alatt volt, néha néha érezte annak súlyát is, és mégis mikor engemet is itt megtelepülve látott, örömben könnyezett, pedig már voltak jó ismerős pajtásai a székely tanoncz társai között, s azok a székely fiuk ott a gyárban mindig élnek örömmel csoportosulnak körülöttem, beszélnek elményeiket, vagy elpanaszolják sérelmeiket mikor meglátogatnom őket, s látva, hogy a hol szükség volt rá segitettem egyiken másikon, ragaszkodnak hozzám, pedig csak fiad révén ismertek meg, hanem tudják már azt, hogy én is onnan az udvarhelymegyei hegyek közül kerültem ki ide, szerintük a messze idegenbe, a Bükk aljába.

Ha a szép számmal itt élő székelyekből egy felügyelő bizottság ellenőrizné a kihozott székely fiukat, ha lenne hová bizalommal forduljanak, nem csak könnyebben beleszoknának, s megkedvelnék az itt létét, hanem hon levő ismerőseiket is csalogatnák ide, s bizony mondom, többet érne ez, mint egy pár ezer forint anyagi támogatás, mert e nélkül mindig hiányos és kétes leend minden anyagi áldozat.

Az állami vasműgyárakban levő ösztöndíjas „székely tanonczok” igen jól vannak, rendszeren iskoláztatnak, ruházat és élelemmel kellően ellátva, úgy, hogy a melyik szülő oda fiának pénzt küld, csak ár vele, mert erkölcsiileg rojntja, ezt keserülte meg nem régen is két fiu. Főlölséges pénzöt rosszul tudja felhasználni a serdülő fiatalság. Ezen gyárakban kellene minél több helyet csinálni a székely fiuknak, hogy a kenyeret adó magyarra ellenséges szemmel néző, s a székely fiukra acsakoró idegen munkások lassanként kiszoruljanak, s helyüket székelyek foglalják el.

szerezni, és te is kész lettél volna hozzá menne. Szerencsére az atyád okos ember volt; ő ősmerte a pénz értékét, és nem volt kedve tégedet és vagyonodat egy elszegényedett embernek adni, bár mily kék volt annak a vére; és, midőn Wycherley Alan felkereste az atyádat, és eljegyeztékhez való beleegyezést kérte, atyád ezt neki elég világosan tudtára adta. És miután Alan nem tudott tégedet és a vagyonodat megkapni, nálad és a pénz nélkül is eltudott lenni, tévé utánna gunyosan.

Helén nagyon elhalványult és csendesedett, a mint az utolsó mondatokat hallgatta. Gondolatai visszazártak a függőben lőt és kétség azon szomorú idejére három évvel ezelőtt, midőn szép ifjú szeretője, a ki szívának a szerelmét megnyerte, hírtelen és egy bucsu szó nélkül elhagyta őtet. Annak az időnek gyötrelme oh mily élénken jött vissza! Szíve ismét azon keserű megalázkodástól és fájdalomtól dobogott, a mit akkor érzett; újkal égett azon édes óráktól, melyeket Alan azon kellemes júliusi estén a barátság alatt nyomot ajkaira, midőn ezokról szerelmé viszonzásának a vallomását megnyerte. Ismét átélt az a lelelő időszékot, midőn viselkedésének a magyarázatát, és a levelét mely soha sem jött meg — várta. A Helén hangja fagyos volt, midőn választ adott —

— Ralf, mind ez újság előtttem; én soha sem tudtam, hogy Wycherley Alan beszélt az atyámmal. Azt tudom, hogy ő hírtelen ment el és bucsuzás nélkül: és most már, miután az oly rég volt, mondá mo-solygva básmihetem, hogy meg voltam lepve és egy kis csalódva éreztem magamat. Szabad kérdeznem, hogy hol és kitől szerezted ezeket a tudósításokat?

Ralf habozott egy pillanatig. És a mint választ adott, nem nézett Helénre, tekintete nyugtalanul tévelygett ide s tova.

Ez politikai szükséglet. Itt jobban biztosíthatja jövőjét az ifjú, mint ha a gimnázium és egyetem falai között emészté föl ősi örökséget. Egy munkából előléptett mesternak több az évi jövedelme, mint egy megyei alispánnak.

Gagyí Samu,
áll. polg. isk. t.

Népszerű gazdasági előadás Székely-Kereszturon.

Február 28-án tartotta meg ötödik népszerű gazdasági előadását az „Erdélyi Gazdasági Egylet”, ezuttal Székely-Kereszturon. — Ezen a napon vette kezdetét a sz. kereszturi bikakállítás és vásár is, mely körülmény nagyon elősegítette az érdeklődés erősebb megnyilatkozását. Az előadás kezdete — éppen erre való tekintetből — délután 4 órára lett kitűzve, mikor is a közszégháza tanácssterme oly szoroson megtelt az előadásra összegyűlt gazdákkal, hogy közel száz ember egyáltalán be sem fért és eltávoznai kényszerült. A teremben háromszázal több hallgató volt. A hallgatóság kétharmadát a kisgazdák osztálya tette ki.

Az előszobában egy hosszú asztalon volt kirakva ötszáz darab ingyen fűzet, összesen huszonegy féle hasznos szakmunka. Ez tíz perc alatt utolsóig elfogyott, úgy, hogy azután jövőre már semmit sem kaptak. Az a látható élelki érdeklődés, melyvel az alig irni olvasni tudó egyszerű földműves az öt inkább érdeklő tárgyu munkákat a többi közül kiválogatni igyekezett — hatalmasan figyelmeztet arra, hogy a néphez nagyon is meg van a tanulási vágy, valamint arra is, hogy mikép kellene azt kielégíteni: ingyen kiosztandó szakmunkákkal!

Az erdélyi gazdasági egylet részéről megjelentek: Dr. Szentkirályi Ákos tanár, Dicsöffy Béla kulturmérnök és Tokaji László titkár. Előadást tartottak: Dr. Szentkirályi Ákos és Dicsöffy Béla.

Az előadást Ugron János, a vármegye derék alispánja és az udvarhelymegyei gazd. egyt. elnöke nyitotta meg egy igen szép bevezető beszéddel, mely után Dr. Szentkirályi Ákos az előadások csejéről tartott egy rövid előjáró beszédet.

Az első előadó Dicsöffy kulturmérnök volt. Előadásának tárgyat: „A rétek jó karban tartása és lecsapolással való javítása” képeste. A jó rétek szükségességét hangsúlyozva, rámutatott arra az állapotokra, melyek nálunk igen sok helyen ma is uralkodnak a tudnóves rétek elhanyagolása miatt és részletesen ismertette azokat a módokat, — melyekkel a nem szak ember is segíthet ezeken a bajokon.

Dr. Szentkirályi Á. jó fejős tehén neveléséről tartott nagy figyelemmel hallgatott érdekes előadást. A kiválasztást, a célirányos tenyésztést, jó takarmányozást és nagyon sok más t-kintetbe veendő kissbb nagyobb mellék szempontokat fejtegetvén érdekes példákat hoz fel külön-böző vidékekről, fajták és kezelési módokkal elért eredményekről. Hangsúlyozta, hogy a jó tejelő képesség átöröklhető tulajdonság s az az előbbiek kivül még a jó bánásmód által is fokozható, fejleszhető.

Mindekt előadást lelkesen megéljenzte a hallgatóság.

A vármegye gazda-intelligenciájából a következők neveit sikerült felírnom:

Ugron János, Ondeka Richárd, Bedő Dénes, Borbély Sámuel, Borbáth Dániel, Máthé Pál, Bartók Géza, Gálfi Kálmán, Sperker Ferenc, Somogyi Albert, Balta László, Katona Sándor, Tulogy Samu, Györfi Lajos, László József, Palló István, Oláh Antal, Kassai Dezső, Balázs Sándor, Kiss Kálmán.

— Az atyádtól magától, mondá végre, de nem készséggel; ő nagy bizalommal volt irántam tőbbel, mint a menytit te lát-szol belém helyezni.

— Valóban? reményem, hogy nem vesztette azt méltatlana, mondá Helén röviden. És most bocss meg; az öltözködéshez rég csengettek Isten veled!

Kézét nyujtotta; Ralf megfogta és erősen megszorította azt.

— Isten veled! mondá; még mindig a kezét tartva és éles figyelemmel nézte rá. Helén, mily sápadt vagy! Nem érzed jól magadat? kérdé.

— Egészen jól vagyok, csak fáradt. Keményen dolgoztam egész nap, azt a hiányzó jegyzéket keresve.

— Mily hasznatlan munka! Helén, hagyj fel annak a kereséssel; te soha sem fogod azt megtalálni, vagy, a mi még sokkal jobb, fogadj fel a szolgáltatodba. Ha én nem tudom azt megtalálni, és ismét az a különös kifejezés jött a szemembe, meg vagyok róla győződve, hogy, mások nem lesznek arra képesek, tévé utánna.

Az az új gyönyör, mit a Ralf előbbi szavai felkeltettek Helénben, ismét feledtet benne. Atható tekintettel nézett rá.

Azt hiszem — zavaramra mondom, azt hiszem, hogy te a jegyzék hollétét tudod! — kiáltá önkénytelenül.

Ralf nevetett.

— Minő boldogság! Azt sem hiszem, hogy az valaha létezett volna — kivéve a te képzelődésedben, — mondá könnyedén. Isten veled! Gondolkozz arról, a mit mondtam; ekkor elfordult és távozott.

IV.

— Helén, mi a baj? Egész este olyan komolynak és álmodozónak látszattál. Fáj a fejed?

Az idő ugyanazon este, néhány órával

Jakabházi Samu, Szabó István, Pálfi Miklós, Jakabházi Gábor, Major Domokos, Pálfi Mihály, Jeddai Tamás, Hrabónyi Adolf, Osváth Áron, Göncz Károly, Ilyés Márton, Gayyi Dénes, Bokor Károly, Végh Gyula, Sőfalvi Gyula, Ungvári Mózes, Benedek Pál, Benkő Mihály, Németh István, Fazakas Dénes, Vitályos Albert, Zomba József, Deli Elemér, Bedő József, br. Orbán Ottó, Ugron Zoltán, Gyarmathy Dezső.

A kisebb birtokos földműves gazdák közül a következők neveit jegyeztük fel:

Györfi József, Szabó János, id. Lőrinczi János, ifj. Lőrinczi János, Lőrinczi Lajos, Györfi András, Kis János, Horvát József, Patakfalvi József, Kovács Károly, Farkas Mózes, Szakács János, Lőrinczi Mózes, Györfi Pál, Csoma Lajos, Kovács József, Kányádi Miklós, Nagy Márton, Csiki János, Hegyi Mózes, Horvát Miklós, Nagy Mózes, Patakfalvi P. József, Fazakas János, Fazakas Ferenc, Takács János, Busszán Lajos, Kovács Mózes, Diák József, Gyarmati György, Kis Károly, Kis József, ifj. Kis Elek, Borbély István, Szőke Ferenc, id. Kis Elek, Kis Albert, Nyikulaj Mihály, Benedeki Sándor, Nyikulaj László, Benedeki Mihály, Kambas János, Élekes Dénes, Szakács József, Csutak János, Ráday Sándor, Kardalus Mózes, Lőrinczi József, Ráday Mihály, Horváth János, Bakos Ferenc, György János, Simó István, Csomor Ferenc, Kis Zsigmond, Kis Mózes, Horváth Imre, Nagy F. Mózes, Horvát Miklós, Benca Pál, Fekete József, Szilágyi Mózes, Demeter Sándor, Sima János. Nagy János, Szakács Áron, Mayer Illia, Mayer Mihály, Kasza Mihály, Fodor József, Ványa Lajos, Dán Péter, Murvai Sámuel, Gyarmati Lajos, Gyarmati Dénes, Szöngyörgyi Tamás, Kovács Imre, Kovács Lajos, Szűcsi Mihály, id. Biró Sándor, ifj. Biró Sándor, László Gergely; Simó Lajos, Farkas Mihály, Farkas Sándor.

Az előadás közel 25 község lakossága volt kissbb nagyobb mértékben képviselve.

Előadás után az „E. G. E.”-be kilenez új tag lépett be.

Este a Maksay féle vendéglőben társas vacsora volt, melyen a vidék intelligens gazdái közül negyvenen vettek részt. Az elhangzott sok lelkes és szép pohárköszöntők sorát Ugron János alispán nyitotta meg szép leendőlet és tartalmas beszéddel, melyben gazdasági viszonyainkat és állapotainkat oly hűen és megkapó közvetlenséggel ecetelte, hogy szavai bevégezte után az elismerés éljenei és tapsai percek múlva is meg-meg újultak.

Az eddigi előadásoknak valóban ez volt a koronája!

— O. —

Hushagyó.

A farsang zárköve. A vig dárídoknak utolsó napja kellene, hogy legyen, de a szá-zadvég hyperliberalizmusa, már nem respektálja a bűjtöt s az ajtatosság napjain is ál-orcaskódva tánczol, és rázza csörgő sapkáját.

A hushagyó kedd ma már nálunk sokkal kevesebb zajjal jár, mint valaha. Bolondos jellegű dél-Európában tartotta meg, a hol most is sok hűhóval, maszkos menetekkel, lármas utcazi csődilettekkel és minden féle fékevesztett örlétségekkel szokták a Hushagyót megtünepelni. Hanem azontul aztán csend van és hamvazó szerdán ugyancsak megkezdődik a bűti ajtatosság.

A mi Hushagyónk csendes. Legalább az utca az. Az álarcos bált fényesen, de nem kényesen obscurn rendezők csinálják nem

később és ebéd után volt. A Madame, a ki a De Berrik nagyságára és fényükre vonatkozólag több ékesszólást fejtett ki, mint valaha, hogy arra a közönyös fiatal leányra, Dóra kisasszonyra benyomást csináljon, a saját szobájába vonult és a két leány egyedül maradt. Az idő egész nap hideg volt és keletlen, de naplemente előtt a keleti szél délnyugatra változott és napfényt és meleget hozott magával és édes illatot a virágokra s a szürke hideg ködöt visszakergette a tengerre.

Helén kinyitotta az üveg ajtót és felszólította Dórát, hogy menjen vele a teraszra sétálni; és most ott állottak az alacsony köfal mellett, a távoli tenger felé nézve, mely a holdvilág halvány ezüstös fényében ragyogva terült el előttük.

Helén a ki gondolataiba elmerülve egy jó darab idő óta nem beszélt, megrettent a Dóra kérdésére és határozott erőfeszítéssel rázta fel magát a merengésből.

— Attól tartok édes, hogy nagyon unalmas társ vagyok. Dóra, bocss meg! — De lásd, ez a mai nap is sikertelen volt — mondá gyenge mosollyal.

— Ne vedd úgy aszivedre; az a jegyzék még előkerülhet — viszonzá Dóra biztatással.

— Előkerülhet, de nem sok reményem van benne, Ralf azt állítja, hogy az a jegyzék egyedül csak az én képzelődésemben létezik; de és Helén hidegen mosolygott — én nem hiszek el mindent, a mit Ralf mond. — Elhallgatott és ismét elgondolkozott, kevés idő múlva folytatá — Dóra, én nem tudom Ralfot megérteni. Tudod-e, hogy én nem vagyok bizonyos benne, hogy ő a dologban oly tudatlan, a milyennek mondja magát. Ma elszölte magát és mondott valamit, a mi azt a benyomást tette rám, hogy ha neki tetszene, ő nekünk a jegyzék megtalálásában segítségünkre lehetne — tévé utánna.

nagy igényű szakácsnéknak és szobaleányoknak. Igaz, hogy itt ott vannak cszezők s a magánházaknál nem engedik szó nélkül ellátni a hushagyó keddet, de az utczáról már eltűntek a hajdani hushagyók zajos jelenetei. Most már csudesebben, de alaposabban mulatnak az emberek és a farsang csak a kalendáriumban ér véget.

A bűjtben ugyancsak van mulatság. Maga a város is a bűjtben csinálja álarcos bált, átengedvén a hushagyót a redouttal együtt könnyű vért elemeknek.

Az idei hosszú farsang sem volt elég a vigadó Kolozsvárnak, még egész sora van hátra a mulatságoknak, melyek márciusban nyílnak együtt a hóvirággal.

Hanem azért hushagyó-keddnek is megadat minden tisztelet. A fánk sül és a kövér vacsora nem fog elmaradni. Az emberek hushagyó keddet olyan napnak tekintik, a mikor oktetlenül jól kell lakni és nem szabad szomjazni. Régi idők hagyománya a hushagyó keddi dinom-dánom, de az már a modern kor divatja egészen, hogy bűjtben sem hagyunk fel a vigalmakkal.

Régen a melyik leány hushagyó keddig nem ment férjhez, az aztán pártában maradt a jövő farsangig. Így mondatja ezt a Csikó-bőrös kulacs vidám szerzője, néhai való Csokonai Mihály is, Dorottyaival, — szólnak eképen:

„Hushagyó, hushagyó, — engem itthon hagyó!”

A mai leányok már nem esnek kétségbe anynyira, mint a szegény Dorottya. Hiszen a farsang még egyre tart. — Nyíllat ibolya is, nyíllat hóvirág is, — mosolyoghat a márciusi napsugár, mert azért egyre tánczolunk, egyre bálozunk, s hogy a Hushagyónak se legyen panasz, annak is megadjuk a magáét.

A századvégi ember élvez. A test és a lélek egyaránt dushál az élvezetekben s kószít megágyát a paralysis minden fájának. Idegesek, betegek, ingerlékenyek vagyunk, hanem azért a hosszú farsang sem elég arra, hogy jól lakjunk legalább egyidőre.

Carneval herceg legújabb farsangi király csak maradj még mert hushagyó keddén nem azért lakunk jól, hogy hamvazó szerdán koplaljunk!

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, március 2.

Felhívás előfizetésre.

Március 1-jével új előfizetést nyitottunk lapunkra.

Elő lehet fizetni bármely naptól kezdve.

Az előfizetési díjakkal, a kik hátalálékban vannak, kegyeskedjenek azt mielőbb kiegyenlíteni.

— Olaszország tele nálunk. Itália két egének enyhe tele átköltözött Magyarországra. Tel utójan vagyunk s a nappali órákban mégis 10—13 fok melegt élvezünk a napfényen. A melegvő fény a téli kabátokat levetteti az utcákon sétálókkal. Az enyhetél a kertészeti egyesületeket arra buzdítja, hogy ezitrom, narancs és Szent-János kenyér fákat ültessenek nálunk is. Azt akarják elérni, hogy ne csak talian országban legyen ocsó a déli gyümölcs, hanem nálunk is.

— Azt gondolod, hogy az atyád rá bízta, vagy megmondta neki, hogy hol van?

— Igen, valami olyast gondolok.

— De mi célja lehet abban, hogy visszatartja? Mert tudod, a saját hasznára nem fordíthatja, és az képtelenség, hogy csupa gonoszágából visszatartsa! mondá Dóra meglepéssel. Én nem látom át, hogy mi hasznát venné annak.

— Nem, nem csupa gonoszágából teszi; de lehet neki más oka, mondá Helén. Dóra, ő szerelmem belém, vagy azt állítja, hogy az. Már többször megkért, hogy legyek „a felesége, és én mindig ugyanazt a választ adtam, azt mondván, hogy az lehetetlen. Ma délután ismét megkért, és én azt mondtam neki, hogy férfiatlanság tőle engemet így üldözni, és azt kérdeztem tőle, hogy válasza mat miért nem fogadja el véglegesen, a hogy mások tették. Dóra, mi mind a ketten elvesztettük a türelmünket és indulatba jöttünk, és ő ekkor ábrította magát, mert azt mondtá, hogy az ő segítsége nélkül soha sem találom meg azt a jegyzéket. Gyanakodásomat inkább a modora ébresztette fel, mint a szavai, tévé utánna Helén elgondolkozva, Talán igazságtalan vagyok iránta, de tényleg, modora után itélve azt gondolom róla, hogy többet tud a jegyzékről, mint a mennyit beírtam.

Dóra hallgatott egy kevés ideig. A falhoz támaszkodott, és a holdvilágot nézte és a pázsiton alvó nőrúcs árnyakat, — a mint a szél a nagy fák ágait ide s tova rázza.

— Azon tündököm, ha vajon tudnék a rajtad segíteni, mondá végre; megfogta a Helén kezét és simogatta azokat, és sajátos mosollyal nézett rá. Helén én említett em előtt ma délután, hogy Doktor Ray mond engemet „Dorka boszorkánynak szokott volt nevezni.

(Folytatása következik.)

— **Vége a korcsolyásznak.** A jelen évi téli idők nem nagyon kedveztek a korcsolya sportnak. Míg más télen legalább nyolc-tíz hétig tartott a korcsolya idény, most alig két hétre terjedt. A sétatéri tó jegét az egyet már el is adta a Dréher féle korrtár kezelőjének, s a jég vágatását ma meg is kezdték, s ha — a mire nincs kiállítás — ismét be nem fagy, Halifax hívei nyugalomba tehetik korcsolyáikat.

— **Nincs jég!** Ez a panasz minden felő Kolozsvárt is, másutt is a nagyobb városokban. A közönség a tél első felében, decemberben felmerült kemény fagyot elmulasztotta felhasználni arra, hogy jégvermet megtöltsék. Az a jég akkor nyomtalanul eltűnt, azóta pedig nem volt tartós fagy, mely vastag jégkérget produkált volna. A jég hiánya a nyár folyamán rendkívül érezhető lesz. Kolozsvárt alig két-három jégkamara tulajdonos tudott, hőtömelekkel összefagyott jéget eltenni. Ez a készlet is elfog olvadni már a nyár elején, mert az eltett anyag nem képez szilárd jég tömböket. A főváros jégverem tulajdonosai, a vidéki jégveremek m. e. maradványait hordották be fővárosi jégvermeikbe. — Ha Kolozsvár városa elkészítené a már néhány év óta tervezett léghűtő és jégkészítő kamaráját, az idén jó üzletet csinálna s a város közönségének is szolgálatot tenne.

— **A kolozsvári felső kereskedelmi iskola** felügyelő bizottságának ama javaslata, mely szerint az iskola tanári kara a nem állami tanárok országos nyugdíjintézetébe lépjen be, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara legutóbbi közgyűlésén napirendre került, s a közgyűlés a javaslatot helyeslő tudomásul vette.

— **A közvilágítás ügye** Kolozsvárt alaposan el van hanyagolva. Mi úgy tudjuk, hogy abban a szerződésben, melyet a város a gáztársulattal kötött, az is meg van határozva, hogy a gáztársulat, mely foku fényerővel bíró gázt tartozik előállítani és a közvilágítás céljaira kiszolgáltatni. Hetek óta azt tapasztaljuk, hogy az utcái gázlámpák alig pislognak, a mi abban talán a magyarzást, hogy a gáztársulat a szerződésben kikötött feltételt a gáz fényerejére vonatkozólag nem tartja be és sokkal kevesebb fényerejű gázt szolgáltat, tehát jóval olcsóbb közvilágítási anyagot, mint a mire kötelezve van. Azt is tudjuk, hogy Kolozsvárt a gáz ára oly magas, minő egyik városban sem, s ennek dacára a gáz sokkal rosszabb, mint bárhol egyebütt. Felhívjuk a körülmenyre a hatóság figyelmét. Meg kell vizsgálatni szakértők által a gáz fényerejét, s a mennyiben ez nem áll meg a működésben meghatározott fokot, kötelezni kell a társulatot a szerződés betartására és esetleg a kár megtérítésére. Egyben pedig mint szerződésszegővel kell elbánni, s megszüntetni a szerződés hatályát, mint a melyre joga van a városnak. — Végül kérjük, miért tart és fizet a város közvilágítási ellenőrt, ha az egyáltalán nem teljesíti a kötelességét? Hiszen hetek óta tart ez a czudar állapot, s a kinek első sorban kell vala azt meglátnia, semmit sem tesz érte. E tekintetben is sürgős intézkedést kérünk, mert ez az ellenőrzés nem tartóhat fenn továbbra.

— **A szerdai „lithon”-estélyen** énekelni fog Kassay Kálmán, Forrai Ferike kisasszony zongorakísérete mellett. Továbbá zongorán népdalokat fog előadni Benel Antal ur.

— **Sorozás.** A sorozások megkezdődtek városunkban. Az utcán bánatos hostái legények énekelnek és kurjongatnak összefogóva. Szomorodott anyák várják az eredményt és a szabadító „untaugliche”-ra nagyon megörvendenek. — De hát nem lehet mindenki ilyen. Be is fognak sokkal markos legények közül, bebujtatják az egyenruhába, fejébe nyomják a csákót s elviszik őket 3 évre. Van is olyan helyt nagy babának a hűznél, a legény is leteremtettézi néhányszor ezt a czudar világot; hanem mikor kiszolgált a három évet s hazajő, csak amegy pödörgeti a bajuszt s lenézve mérlegeli „untaugliche” legénytársait, mert hát azok még nem kóztolták meg, mi a katonasélet?

— **60 éves jubileum.** Éppen ma 60 éve iktatták be Brassai Sámuel tanárnak az unitárius főiskolájában. E nevezetes nap 60 éves évfordulójára alkalmából főkeireste az unitárius főiskola tanári kara az ünnepeket, Ferencz József püspök vezetésével. A püspök meleghangú szavakban üdvözölte a már 97 éves professzort és egy üdvözlő iratot nyújtott át az öreg urnak, a ki 37 éves korában kapta meg a tanári állást, s munkált azon úgy, miként egy embertől csak kitelhető volt.

— **Hirtelen támadt — örvendtes eset.** A központi mentő állomáson addigél csak hirtelen támadt sérülések s más balesetekkel volt dolguk a mentőknek, tegnap esti 8 órakor azonban egy u. n. örvendtes eset foglalkoztatta őket. A pálya udvarból hivatalosan értesítették ugyanis a mentő állomást, hogy az esti 1/8-kor jövő vonaton egy nehéz állapotban levő nő érkezik, kinek sürgős orvosi segélyre van szüksége. A mentők kivonultak a pálya udvarra, hol a megérkezett vonat egyik kocsijából egy fiatal érdekes-

lapotbae levő nőt vettek le s helyezték át a mentő kocsiira. Utközben a nő mind ártíriben jelentkező fájdalmakról panaszkodott, úgy, hogy a mentők a hid utczába érve legheleesebbnek találták a betegnővel gyorsan a mentő állomásra hajtani, hól a nőt az állomás műtőszobájában helyezték nyugágyra. Ennek éppen ideje is volt, mert alig néhány perczmúlva egy kis honpolgár jött a világra, ki a mentőket igen erősen hangon üdvözölte s meglepődését fejezte ki a helyiség alkalmas berendezése fölött. A kis polgár a mentő szekrényből elővett szép gyermek ruhába került s a nemsokára teljesen magához jött anyával együtt a szülőháza szállítatott.

— **Balesetek.** Tegnap déli egyórákor M. Julcsa napszámosnő eszméletlen állapotban találtatott Posta-kert-utcában. A mentők a kórházba szállították.

Sz. József 6 éves fiúcska egy vasuti kalauz fia a vasuti sínek közt elesvén bal alszárn csontörést szenvedett. A mentők be-kötözték és kórházba szállították.

Tegnap esti 7 órákor egy kül magyar utcában előfordult balesetről értesítettek a rendőrség a mentőket, kik a helyszínére vonultak, az utcai árok szélén egy ismeretlen napszamos kinezősi embert találtak, teljesen eszméletlen állapotban. A szerencsétlen ember megvizsgálatván. Kint, hogy jobb félkarcsontja el van törve és az alsó részt csak egy kiss darab bőr tartja összefüggésben a felsővel. Az élesztési kísérletek eredménytelenek voltak s így a halál beálta konstatatván, a hulla a jelen volt rendőri közegeknek adatott át, a bonczati intézetbe leendő szállítatás végett.

— **Meghívó.** Az „Erdélyi Gazdasági Egyet” — a földművelésügyi miniszter támogatásával — folyó évi március hó 7 én d. u. 3 órákor Radnóthón az uradalmi vendéglő nagyeremény III. Napszerű Gazdasági Előadását, melyre czimzettet és gazda-ismerőseit tisztelettel meghívja: Az „Erdélyi Gazdasági Egyet” elnöksége. Az előadás tárgyai a vidéket kívánlan érdeklő gyakorlati mezőgazdasági kérdések köréből vannak összeállítva.

— **Jelmezek.** A városi bál rendező bizottsága Fogel Antal kereskedő utján gondoskodott arról, hogy a tánczyvigalmon részt venni szándékozó urak részére jelmezek álljanak rendelkezésre. A jelmezek legközelebből megérkeznek, s igen csekély áron kiköcsölőzhetők. Ohajtandó, hogy a kik a bálon résztvesznek, s főleg a kik a jelmezben akarnak megjelenni, belépő jegyeiket már előzőleg váltssák ki. A felíratásokat hirlapilag fogják nyugtázni.

— **Meghívó.** Az „Erdélyi Gazdasági Egyet” — a földművelésügyi miniszter támogatásával — folyó évi március hó 7-én délután 4 órákor Bánffy-Hunyady „Tigris-szálloda” nagyereményében napszerű gazdasági előadást rendez, melyre czimzettet és gazda-ismerőseit tisztelettel meghívja: Az „Erdélyi Gazdasági Egyet” elnöksége. Az előadás tárgyai a vidéket kívánlan érdeklő gyakorlati mezőgazdasági kérdések köréből vannak összeállítva.

— **Pál Gerő,** kolozsvári gyógyszerész, tegnap este hosszabb szenvedés után meghalt. Az ifjú és türekvő fiatal ember alig egy éve, hogy korábbi helyéről Mármaros szigetről Kolozsvárra költözött. Így ugyanis megvásárolta a Dr. Ember Bogdán féle főtéri gyógyszerterét. A rokonszenves fiatal gyógyszerész már hetek óta állandóan ágyhoz kötötte súlyos tüdőbaja, míg végre tegnap este a halál megváltotta szenvedéseitől. Temetése holnap délután lesz a főtéri gyászházban.

— **Dalestély.** A megyei polgári magyar dalkör 1897. március hó 6-án a Szőlő vendéglő kis tornában saját pénztára javára Molnár Aladás karnagy vezetésével tánczezel egybekötött dalestélyt rendez.

— **A kolozsvári kereskedők társulata** és a kolozsvári ipartestület a kirakó vásároknak több napra terjedő szaporítása ellen állást foglal s felkéri a kereskedelmi és iparkamarát, hogy a törvényhatósági bizottságnak ezen határozata ellen a miniszter urnál tegyen hathatós lépéseket. A szakosztályok által is pártolt ezen kérését a kamara magávé teszi.

— **A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara** a múlt hét péntekén közgyűlést tartott, melyen egyéb tárgyak között a közgyűlés pártoló felterjesztésben támogatni határozta az országos ipar egyet és a beszercezbányai társkamara kérését, a melyek az osztrák iparnak a hazai közszállításoknál való egyenjogúsítása ellen vannak irányítva, sőt hozzájárult a bányai társkamara azon javaslatához is, hogy ez ügyben való állásfoglalás érdekében köcsös kamarai értekezlet hívassék össze, mindazonáltal kijelenti, hogy teljesen megnyugszik a kormány kijelentéseiben.

— **Schubert emlék-ünnepély.** A kolozsvári zene-conservatorium március 4-én este fél 8 órákor nagy zenekari hangversenyt rendez a városi vígadó nagyereményben. A műsor Schubert műveiből van össze állítva, Holnap számukban a részletes műsort hozni fogjuk. A hangversenyre az intézet pártoló tagjai szabad bemenettel bírnak.

— **Bem tábornok vízaknai csatája.** Négy nap dörgött az ágyú Vizakna és Déva között... A szabadságharcz emléktit dahnoka, Petőfi ily czimű versben emlékeztik meg arról az adáz ütközetről, a mely Vizaknán egy vasárnap (1849 febr. 4) kezdődött. Ez esemény nemcsak megénekelve, hanem ma már meg is van festve. B a k i Albert fiatal festőművész vette vászonra s kiállította Budapesten a „Nemzeti Szalon”-ban. Az egy méter

magas kép történeti hűséggel van megfestve s azon csaknem az egész csata látható. A kép azt a jelenetet ábrázolja, a midőn Bem az ágyúk közeléből vezényel s a honvédek oroszai batorssággal rohanják meg több ponton az osztrákokat. A kép ára, mint felírva látnuk, 400 frt. Kíváncsok lenne, hogy vagy Vizakna városa megvegye e képet, vagy pedig valamely lelkesebb hazafi a kolozsvári 48—49-es történelmi muzeum részére megszerezze.

— **A mentő estélyre** szóló meghívókat a rendező bizottság tegnap már szétküldötte, mely munkánál a legnagyobb pontos-sággal járt el s ha ennek dacára mégis akadnak olyanok, kik meghívót nem kaptak, de arra jogos igényt tartanak szíveskedjenek ez iránti kérésükkel az estély rendező bizottságához (Mentő állomás Óvár tér 4.) d. e. 11—12-ig, vagy d. u. 4—5-ig fordulni.

— **E. M. K. E. hangverseny Aranyos-Gyóresen.** Szép estély volt febr. hó 27 én Aranyos-Gyóresen. Az aranyos-gyóresi ujonnan alakult E. M. K. E. dalkar adta első hangversenyt a közönség és vidéki intelligencia és polgárság nagy érdeklődése mellett. Az estélyre berándult a szentmihályfalvi E. M. K. E. dalára is. Mint két egyet nagy életrevalóságot tanusított, de legszebb tanulság az volt, hogy mire képes egy hazafiasságtól buzgó tanító. Derzsi Domokos szentmihályfalvi tanító szervezte és vezeti mind a két dalkart és az aránylag rövid idő alatt igen szép eredményt mutat fel. Igazán méltó, hogy az EMKE az ilyen buzgó tanítókra figyelmet fordítson, mert látszik, hogy a hol buzgóság és akarat van, minden jóra hajlandó erdélyi-részi magyar népiünkkel a közhasznú kulturális téren szép eredményeket lehet elérni.

— **Kaczkói mükedvelő társulat.** Kaczkó és vidékének hazafiass lakossága elhatározta, hogy mükedvelő társulatot alakít. E célra „Nyelvében él a nemzet” czím alatt lelkes felhívást intézett a vidék közönségéhez, hogy e törekvésükben támogassák őket. Pártfogói díj egyszermindenkorra 5 frt; rendes tagok 50 krt fizetnek. A társulat elnökének, Ince Lajost, jegyzőjének Benedek Ferenczet választotta meg.

— **Hangverseny Offenbányán.** Offenbánya intelligens közönsége a napokban az ottani állami leányiskola szegényebb sorsú növendékeinek felségelyezésére a bányatársulat új épületben tánczezel összekötött hangversenyt rendezett. A hangversenynek igen érdekes és változatos műsora volt. Első sorban a Kornya nővéreket kell említenünk, kiknek a sikerben legnagyobb részük volt. Közlők Kornya Marika k. a. méltó fel-tünést keltett, precíz zongorajátékával; és igaz érzéssel előadott szavaltával; Kornya Irén k. a. pedig a „Cserebogár” czimű költemény előadásával tett tanúságot szép szavaltási tehetségéről. A többi szereplő közül Wach Linka k. a. sikerült szavaltával. Muntyán Dénesné ö. n. pedig szép énekével érdemelék ki a közönség tapsait. A hangverseny után kezdetét vette a táncz, mely dacára a kevés számú fiatalágnak a reggeli órákig tartott.

— **Három elbeszélés.** Irta Zola Emil. Az Egyetemes Regénytár a nagy francia naturalista írók három elbeszélését egy kötetbe gyűjtve kiadta Tóth Béla kiűnő, zamatos magyar fordításában. Ez a kötet a regénytár ez idei évfolyamának immár nyolcadik száma és kiválóik nemcsak a francia mester nagyszabású kvalitásai által, hanem a mesteri fordítás révén is, melyet a közönség már megszokott Tóth Bélától. A három elbeszélés, Nais Micoulin, Burle kapitány és Jacques Damour, mindenik tele van Zola nagy talentumának finomságaival, valóságos gyöngyei azok a Zola elbeszélő művészetének. A közönség bizonyára örömmel veszi ezt az érdekes kötetet, mely épp úgy, mint az Egyetemes Regénytár többi kötetei piros vászonkötésben 50 krt kapható minden könyveskereskedésben és Singer és Wolfner kiadónál (Budapest, Andrássy-ut 10. sz.)

— **Pulszky Károly elmeállapota.** Hónapok óta huzódott már Pulszky Károly bűnpöze, a nélkül, hogy a vizsátat befejezhető lett volna. A nagy késlekedésnek tudvalevőleg az az oka, hogy Pulszky elmeállapotát kellett orvosi vizsátlatnak alávetni, mely hónapok után sem fejeződött be. A törvényszék részéről dr. Ajtay Sándor és dr. Moravcsik Ernő voltak kirendelve, hogy Pulszky elmeállapotáról véleményt mondjanak. A két tanár el is járt tiszteben és az egyik azta véleményét terjesztette elé, hogy Pulszky beszámíthatatlan, a másik pedig, hogy Pulszky teljesen ép elméjű. Az orvosszakértők ellentétes véleményét a törvényszék az igazságügyi orvosi tanács elé terjesztette, a mely törvényszéki orvosi kérdésekben a legfelsőbb fórumot képviseli. Az igazságügyi tanács a két véleményét pár hónap előtt beható megvitatás alá véve, úgy határozott, hogy egyelőre nem mond véleményt, hanem utasítja a két orvosszakértőt, hogy megfigyeléseiket bizonyos pontokra nézve precízírozzák. A két szakértő eleget is tett e felhívásnak és pótljelentést adtak be a tanácsához. Az igazságügyi orvosi tanács ekkor érdemleges tárgyalás alá vette, egy a két véleményét, mint két pótljelentést. A tanács több ülést tartott, a nélkül, hogy egyik vagy másik irányban határozott több-ség alakult volna.

Vége azonban megállapodásra jutottak és mint értesülünk, a múlt napokban a tanács le is küldte terjedelmesen megokolt véleményét a bpesti büntető törvényszékhez Pulszky Károly elmeállapota felől. A tanács-tagjait a titoktartás esküje köti és így azt, hogy mit határoztak nagyon természetesen rajtuk kívül senki sem tudhatja. Ugy hírlik azonban, hogy a többség azon az állásponton volt, hogy Pulszky fizikai és pszichikai

állapota határozottan a paralysis progressiva fennforgását bizonyítja. Most már, minthogy a tanács véleménye a törvényszék előtt van, a bíróság részéről is mihamarabb érdemleges és végleges intézkedés várható.

— **A könyv, mint gyógyszer.** A régi keleti népeknek az a babonás hita, hogy a könyv hathatós orvos-ság, teljesen meg van még a perzsáknál. Minden nagyobb temetésen kis szívecskét osztanak ki jelenlevők között, hogy könyveket azzal törüljék le. Temetés után a pap összegyűjti a szívecskét és ki-préseli belőle a könyveket, melyeket azután gyógyszer gyanánt áruba bocsát.

— **Ritka szerencsében** részesült D. Julia szegény bpesti öz. asszony. Ezen asszony a bankjegyesületi váltóüzletben (Bpest, V. Fűrdő-utcai 1.) a 36157. számú részletív alapján havi részletfizetésre megvette a 2961. sorozatu és 9. számú bécsvárosi sorsjegyet és azt át is vette. E hó 26-án fentemlített bank-üzletbe jött a sorsjegyhuzási jegyzékek átvizsgálása céljából. Ki irhatja le meglepetését, midőn tudára adták, hogy ezen sorsjegye már 1895. nov. hó 2 án 200,000 frtot nyert. A szerencsés nyerő a nyeremény összegét mindjárt fel is vette.

Szerkesztőségi üzenet.

Egy nyertes előzetének. Levelézőláp-ját elküldöttük az Ekének.

Színház.

Tegnap a „Fra Diavolo” czimű vig operát elővenítették fel. Nálunk csaknem eseményszámba mennek az operai előadások; közönség olyán kevés volt, pedig Auber vig operájának olyan élénk, pezsgő zenéje van, hogy a nem muzsikális emberek is élvezettel hallgathatják. A szereplők tehetségükhöz képest mindnyájan sok igyekessel énekeltek. A czimuszerepet M a z e y énekelte. Nem volt ma egészen jó napja. Az elején még hangot alig tudott kiénekelni. Legtöbb jót Forrai Ferikéről mondhatunk, ki Zerlina szerepét játszta sok ambícióval. Énekén is meglátszott a teljes készség. A tegnapi estén tisztességes sikere volt. L á n y i Edit Pamelát játszta. A szerep negatívumát, ezért sokat nem kívánhatunk. Nehány csinosan előadott énekszáma azonban dicséretet érdemel. K a s s a i éneke és játéka egyaránt jó volt. L e ö v e y szerepét minden angolos jellegűtől megfosztotta. Így aztán zsidósodáshoz állott közelebb; de annak sem vált be. Az angol modor épen homlokegyenest ellenkezője annak, a mit ő produkált. A zenekar kifogástalanul játszott.

Színházi hírek. A Becsület Sudermann nagyhatású színműve holnap szerdán kerül színpadra, Triest grótot E. Kovács Gyula játszta.

Fra Diavolota gyönyörű zenéjű vig operát csütörtökön megismétlik a páros bérletnek.

Az államtitkárból, melynek bemutatója pénteken lesz, naponként szorgalmasan folynak a próbák. Ez előadásra jegyek csütörtökön már válthatók.

Az Eleven ördög, Konti legnagyobb sikerű operettje, melyet most a népszínház föllevenített, nálunk is színpadra kerülni még a téli évadban. Az igazgató már ki is osztotta a szerepeket.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

A király Veronában.

Budapest, márc. 2

Király Ő Felsége tegnap este 11 órákor Veronába érkezett.

A pálya udvaron nagy közönség várta az uralkodót.

Hivatalos fogadás nem volt.

A király rövid tartózkodás után tovább utazott.

A görög miniszterelnök nyilatkozata.

Athén, márc. 2.

Delyannis görög miniszterelnök a képviselőházban ma kijelentette, hogy a csatát, a mely a görög hajókat bombázásra készítette, a hivatalos kimutatás szerint, a törökök provokálták.

Krétából.

Caneában a mohedának erősen forognak.

A félkelők a rendes görög csapatokat megtámadták s reájuk lőttek.

Ki lesz a fiunei kormányzó?

Budapest, márc. 1.

Budapesti lapok szerint valószínűleg Szapári László gróf lesz a fiunei kormányzó.

Korotnai ügy a táblán.

Budapest, márc. 2.

A budapesti kir. ítélő tábla büntető tanácsa most tárgyalja Korotnai ügyét.

A török csapat öszpontosításáról a görög határon.

Konstantinápoly, márc. 15.

Konstantinápolyból a következő részletek közlik. A fővezénylet Edhem basa tábornagy kezében lesz, kihez Rahmi basa és Naszli basadandárparancsnokok vannak beosztva. 15 vezérkari tisztet a hadügyminiszter utasított, hogy készen legyenek, ha a határra kell menniök. A novezetek a hadi műveleteket közvetlenül a szultántól nyert utasítások szerint fogják vezetni. A csapatok gyülekező helyeül Elaszona, Greidena, Schkijat, Leftscharia és Hissza vannak kijelölve. A fővezénylet tábort Elaszona és Leftscharia közt már építik. A keleti vasutak 55 vagonja és a dedeagai és a szalonikiai vasutak ugyanannyi kocsija éjjel-nappal szakadatlanul szállítja a csapatokat, ágyukat, Mauzer fegyvereket és lőszereket. Az előőrök a határon már is harezkeszen vannak. A szalonikii — Uzunda — elaszonai országotakat lázas sietséggel javítják, hogy a csapat öszpontosítása késedelmet ne szenvedjen. Szalonikibe 300 muzulmán érkezett meg, kik görög Thessaliából menekültek.

Halálozás.

Bukarest, márc. 1.

Ghika Demeter herceg, a román senatus elnöke, hosszú súlyos betegség után, tegnap 80 éves korában meghalt. Már egyszer — hónapokkal ezelőtt — hirtelen, hogy az agy államférfi meghalt, akkor azonban valótlannak bizonyult a hír, sőt az óta állapota örvendős javulásnak indult s csak az utolsó napokban állottak be lélegzési nehézségek, a melyek a herceg elhunytát okozták. Az elhunyt jelentékeny részt vett hazája államügyeinek vezetésében. Több ízben volt a kormányon s mint a román hercegi családok egyik legtekintélyesebb tagjának társadalmilag is nagy befolyása volt. Számos külföldi rendjel tulajdonosa volt, köztük Ferencz József ő felségétől a Lipót-rend nagykeresztjét és később a vaskorona rendet kapta. Károly király személyesen fejezte ki részvétét a családnak.

Törökországból.

Konstantinápoly, márc. 1

Nariff basa pénzügyminisztert a szultán az Iftichon rend gyémántokkal készített jelenvényével tüntette ki, mivel a szultánnak 300,000 török fontnyi összeget a mint hadisarczot bocsátott rendelkezésre, a melynek létezéséről senkinek nem volt tudomása. Az Ottomán baukka új tárgyalásokat indítottak meg 60,000 frt. előleg ügyében. A pénz hiány rendkívül érezhetővé vált a konstantinápolyi piacon; a kereskedői világ rendkívül kínos helyzetben van. Ujból az a hír járja, hogy a kormány papírpénzt fog kibocsátani, az itteni pénzüntézetek azonban határozottan ellenzik ezen tervet.

A szerb király utazása.

Szofia, márc. 2.

Sándor szerb király felvonulása alkal-mával gyönyörű idő volt. Az utcákon hemzseg a nép, mely a fejedelmet az indóházhoz vezető uton, valamint akkor, a mikor Sándor királylyal nyitott fogaton visszatért, élénk óvatiókban részesítette. A királyi kő-lőnvonat délelőtt 11 órákor érkezett meg. A vonat érkezésekor Sándor király a kocsilép-esőjére lépve messziről üdvözölte a fejedelmet. A fejedelmek nagyon melegen üdvözöltek egymást. A király a díszszázadot meg-szemlélte, ezután a kölcsönös bemutatások következtek. Sándor király Stoilow miniszter-előkel élénk beszélgetésbe elegyedett, mialatt Ferdinánd fejedelem Simics miniszterelnöktől felidőtt meg és hosszasan beszélgetett vele. A fejedelemmé a palotában várta udvarával a király megérkezését. Sándor király kezét csókolt a fejedelemmének és élénk beszélgetésbe ereszkedett vele. Dálben családias ebéd volt.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

H I R D E T É S E K

Jutányos áron eladó

egy a m. kir. államvasutak gépgyárából csak két év előtt vásárolt,

majdnem új állapotban levő

8 lóerejű

cséplő-garnitura.

Van hozzá egy kazalozó-gép, egy Hoffer és Schrantz-féle lóherefejtő-gép és egy géphez szükséges szerszám és eszköz.

Értekezhetni: **Rossmann János** bérőnél Moos községében, hol a gép is megtekinthető 172. (3-3)

ÜZLET MEGNYITÁS

ELSŐ KOLOZSVÁRI TAPÉTA-RAKTÁR!

Tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

butor- és tapéta-raktárunkat

Belmonostor- és Rózsa-utca sarkán

folyó évi február hó 1-én megnyitottuk.

Tapéta-raktárunkban dús választékban kaphatók mindenféle kárpitos és asztalos butorok, valamint Salon garnitúrák 75 fttól feljebb egész 800 fttig; halószoza butorok 120 fttól 1000 fttig; ebédli szoba butorok 200 fttól 1000 fttig; ugyancsak nagy választék tükrök és függönyökben stb., melyek olcsóbban beszerezhetők, mint bárhol.

Tiszteletteljesen ajánljuk továbbá mindenféle francia, bőr, ripsz és bársony tapétáinkat; s minthogy alólítottak szakemberek vagyunk és mi magunk dolgozunk, minden tapéta-munkáért öt évi jótállást vállalunk.

Vidéki megrendelések elfogadtatnak és pontosan teljesíttetnek.

Kérve szives megbízásait, vagyunk teljes tisztelettel:

OSZARKOVITZ és NAVRATIL,
kárpitosok és tapétázók.

166. (3-20)

Kolozsvári

vizvezeték és csatornázási vállalat

(törvényszékieleg bejegyzett cég)

Kolozsavart, főtér 18. sz. (Telefon 324.)

Elvállal házakban

vizvezeték és csatornázás berendezését, fűrdő-szobák, szagtalan ürítések, fali medenczék, fecskendők, kut-szivattyúk stb. a legújabb találmányok kivitelével.

Gyári raktár

mindennemű fém-, réz- és vas-csapokból, ólom-, vont-vas-, öntött-vas- és kőgyag-csővekből, egészségügyi és tűzoltói felszerelésekből a legmérsékeltbb árak mellett.

Műhely a legjobb munkaerőkkel jótállás mellett.

114. (8-10)

ALAPÍTOTT 1866.

MATUTSEK JÓZSEF

férfi-, női- és gyermek cipész-üzlete

Kolozsavart, főtér 32. sz. alatt.

Megrendelések beküldött mérték vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és dívat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

28. (71-x)

Tűzifa- és köszén nagy raktár!

Telefon szám: 113.

Van szerencsém a n. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy üzletemet újból a Széchenyi tér 7. sz. alá,

most a **Babos ur palotája (sarok)**

üzlethelyiségbe visszahelyeztem.

Tűzifa nagy készletem miatt.

azonnal egy waggon megrendelésnél

4 km. kitűnő száraz hasáb bükkfát — házhoz szállítva — 9 frt 50 krért szállítok.

Egy 61 vésenél 1 forinttal drágább.

Vágott fát minoen időben leggyorsabban, pontosan kimerve és legolcsóbban szállítok. 16 évi sikeres működésem bizonyítást szolgál ugy versenyképeségemről, valamint előékeny és pontos kiszolgálásomról, miért is kérem az eddig bennem helyezett bizalommal továbbra is szerencsételni.

Tiszt. lletel:

55. (12-15)

WERTHEIMER VILMOS,

fűszer, liszt-, tűzifa- és köszén-kereskedő,
(Széchenyi-tér, a „Touristához.”)

Legolcsóbb tűzifa-kereskedés!

Valódi brünni posztószövetek.

Egy vég 3.10 méter

hosszu, teljes uri öl-

töny ára csak

frt 3.10 jó

frt 4.10 jó

frt 4.80 jó

frt 6.— jobb

frt 7.75 finom

frt 9.— igen finom

frt 10.50 legfinomabb

valódi

gyap-

juból.

Egy vég egy fekete szalon-öltönyhöz 10 frt. — Felöltő szövetek, loden, peruvien, dosking, állami és vasúti tisztviselőknak való szövetek, legfinomabb kammgarn és cheviotokat stb. stb. küld gyári áron a pontos és szolidnak ismert

posztógyári **Kiesel-Amhof Brünben.**

raktár: **Minták ingyen és bérmentve. — Mintahú szállítás.**

Figyelemre méltó! A t. közönségnek fontos azt tudni, hogy a szöveteket közvetlen helyről való beszerzés esetén sokkal olcsóbban kapja, mint a közvetítő kereskedelem útján. A „Kiesel Amhof“ brünni cég az összes posztókat valódi gyári áron küldi szét és nem számítja hozzá a magánverőt anynyira megkárosító úgynevezett szabóengedmenyt. 167 (3-24)

FIUMEBŐL

OLCSÓ KÁVÉ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

elvámolva és bérmentve az összes posta-állomásokra.

Santos természetes közepes szemű . . .	1 kiló	1.45,	5 kiló	7.25
Rió lávé „ zöld, tisztított finom . . .	1 „	1.55,	5 „	7.75
Salvatore közepes szemű, igen jó . . .	1 „	1.65,	5 „	8.25
Nyugatindiai finom, egyenlő szemű sötét . . .	1 „	1.75,	5 „	8.75
Guatemala finom, igen szép . . .	1 „	1.78,	5 „	8.90
Jamaica kiváló finom faj, igen jó ízű . . .	1 „	1.85,	5 „	9.25
Portorico finom, közepes szemű . . .	1 „	1.90,	5 „	9.50
„ kiváló finom, nagyszemű . . .	1 „	2.—,	5 „	10.—
Ceylon nagyon finom, igen szép, erős . . .	1 „	1.95,	5 „	9.75
Kék java egész nagyszemű, különlegesség . . .	1 „	2.10,	5 „	10.50
Cuba apró szemű, finom . . .	1 „	1.85,	5 „	9.25
„ közepes szemű, finomabb . . .	1 „	1.95,	5 „	9.75
„ egész nagy szemű, legfinomabb . . .	1 „	2.10,	5 „	10.00
Arany java valódi, nagy szemű . . .	1 „	1.90,	5 „	9.50
Mocca, va ódi arabiai, zamatos . . .	1 „	1.95,	5 „	9.75
Gyöngy nagyon szép, igen finom faj . . .	1 „	1.95,	5 „	9.75
„ nagy szemű, kiv. fin., különlegesség . . .	1 „	2.08,	5 „	10.40
Narancs vagy citrom . . .	1 „	5 „	1.60	

utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett.

A kávéfajok vegyesen is rendelhetők, de 5 kilónál kevesebb nem küldhető.

Rendelvényeknél pontos címet és az utolsó posta megjelölését kérem. 40. (13-20)

GÁL JÁNOS, FIUME.

A kalotaszegi takarékpénztár

ÉVI RENDES

KÖZGYÜLÉSE

folyó 1897. évi március hó 21-én d. e. 10 órákor

fog megtartatni

az egyesület helyiségében,

melyre a t. részvényesek azon figyelemzetéssel hivatalnak meg, mikép a közgyűlésen részt venni óhajtok részvényeiket a közgyűlést megelőző napon déli 12 óráig a társulat pénztárnokánál letenni sziveskedjenek.

187. (1-3)

TÁRGYAI:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Az 1896. évi mérleg bemutatása s megbirálása.
3. Nyereség felosztás.
4. Igazgató bizottság megújítása.
5. Indítványok.

A közönség becses figyelmébe ajánlom

MÉRNÖKI és MŰÉPÍTÉSZETI

IRODÁMAT

Kolozsavart, sétatér-utca 2. sz., az emeleten.

Elvállalok e szakba vágó mindennemű **felméréseket, modern tervek készítését és azoknak kiviteli felügyeletét** vidékre is.

Ifj. B. Bak Lajos,

842. (25-25)

építész-mérnök

Kolozsavart, sétatér-utca 2. sz., az emeleten.

Nincs többé szükség vegyi festészetre.

Mindenki festhet minden színben és árnyalatban ruhát és fehérneműt

tíz perc alatt.

Korszakalkotó találmány 500% megtakarítással.

Maypole Soap

angol festő-szappan,

legújabb találmány házi festésre, fest minden színben és árnyalatban. Tízperc alatt mindenki egy kevés forró vízzel és ezzel az angol festő-szappannal ruhát, blúz, függönyt, eszketdőt, selyem- és cerna-kostyút, inget, harisnyát, gallért, selyem-szöveteket, szalagot, csipkét, atlatst, bársonyt, strucc-tollat, hancs-kalapot stb. megfesthet. A festés színtartó és nem fakul. Minden ruhát újra és modoránál varázsol. Megmentes és a szövetet nem rongja. Egy darab 40 kr. (fekete 50 kr.) és ezzel egy női blouze megfesthető. Minden darabhoz használati utasítás van mellékelve.

Szabadalmazott az egész világon.

The Maypole Company Limited, London.

Vezérigénykösege: Budapest, Bálvány-utca 5. sz.

Főraktár:

Mértay Testvérek-nél,

Budapest, Váci-körut 20. szám.

Kolozsavart kapható: **POSZLER és TÁRSA és JESZENSKY FERENCZ** cégeknekél. 98. (4-26)

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

Tavaszi mag-árjegyzékünk

megjelenvén, ajánljuk azt a tisztelt gazdaközönség szives figyelmébe és kívánatra bérmentve megküldjük.

Legmegbízhatóbb minőségben és jutányos áron kaphatók nálunk szintén:

műtrágyák,
olajok,
gabonaszákak,
cementek,

köszenek,
kocsikenőcsök,
szalonna,
olajfestékek,

petroleum,
kötélárúk,
ponyvák,
vasneműek.

132. (6-59)